



# DZIENNIK URZĘDOWY

## WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

---

Kraków, dnia 30 grudnia 2016 r.

Poz. 8172

### UCHWAŁA NR XXVIII/413/2016 RADY MIEJSKIEJ W STARYM SĄCZU

z dnia 19 grudnia 2016 roku

**w sprawie :przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019”**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15, Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ) oraz art. 176 pkt. 1, art. 179 ust. 2, Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 575)

#### **Rada Miejska w Starym Sączu uchwala co następuje:**

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019” jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Starego Sącza.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

**Ewa Zielińska**

Załącznik Nr 1  
do Uchwały XXVIII/ 413/2016  
Rady Miejskiej w Starym Sączu  
z dnia 19 grudnia 2016

# **GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY na lata 2017-2019**



**STARY SĄCZ 2016**

## Spis treści

I. WSTĘP .....	3
II. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ PROGRAMU.....	5
III. RODZINA JAKO PODSTAWOWE ŚRODOWISKO WYCHOWAWCZE.....	5
IV. RODZINA JAKO ŹRÓDŁO ZASOBÓW.....	6
V. ROLA ASYSTENTA RODZINY W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ.....	8
VI. DIAGNOZA.....	9
VII. CELE PROGRAMU.....	15
VIII. ADRESACI PROGRAMU.....	21
IX. POZOSTAŁE ZADANIA.....	21
X. REZULTATY PROGRAMU.....	21
XI. EWALUACJA PROGRAMU.....	22
XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	23
XIII. SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU.....	23

*„Z rodziną jest jak z morzem,  
niewiele można zobaczyć, gdy patrzy się na jego  
powierzchnię. Dopiero, gdy sięgniesz głębiej,  
gdy zanurzysz się w jego toni,  
jesteś w stanie dotrzeć do jego tajemnic”.*

### ***Gusan Forward***

## **I. WSTĘP**

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji. Program wspierania rodziny w gminie Stary Sącz na lata 2017-2019 jest realizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011r, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności. Zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy działania realizowane przez samorząd gminny to:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz
  - b) dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - c) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - d) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
  - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zgodnie z ustawą, system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W myśl w/w ustawy, piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej (rodzina zastępcza) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze). Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i uzyskaniu zgody rodziców zastępczych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:
  - a) spokrewniona
  - b) niezawodowa
  - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna
2. rodzinny dom dziecka.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym wyjściem jest zapewnienie mu opieki rodzinnej w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej lub zawodowej. Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 roku życia.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba, niepozostająca w związku małżeńskim, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzinę zastępczą zawodową tworzą małżonkowie lub osoba, niepozostająca w związku małżeńskim, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

## **II. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ PROGRAMU**

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2016r., poz. 575z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2016 roku poz. 930);
3. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2015r., poz.1390 z późn. zm.);
4. Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 08 marca 1990r (Dz.U. 2016r., poz. 446 z późn. zm.);
5. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2016r., poz.487 z późn. zm.);
6. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.( Dz. U. z 2016r., poz.224, tekst jednolity z późn. zm.).

## **III. RODZINA JAKO PODSTAWOWE ŚRODOWISKO WYCHOWAWCZE**

Podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka jest rodzina. Prawidłowo funkcjonująca rodzina pod względem wychowawczym to taka, która stwarza poprzez swoją działalność warunki sprzyjające prawidłowemu rozwojowi psychicznemu i fizycznemu dzieci, zespala swoje wysiłki wychowawcze z innymi instytucjami wychowawczymi.

Rodziny z dziećmi będące najczęściej objęte wsparciem, to rodziny charakteryzujące się różnymi dysfunkcjami, wymagające pomocy instytucjonalnej. Są to:

- *Rodzina niewydolna wychowawczo* , w której często dochodzi do zaburzeń we współżyciu rodziny, co wiąże się na ogół z różnymi niepowodzeniami życiowymi jej członków. Występują częste błędy wychowawcze wynikające z niedostosowania stylu i metod wychowawczych rodziców do rozwoju dzieci. Brak jest w tych rodzinach planów życiowych i aspiracji, a także dochodzi do utraty więzi rodzinnych.

- *Rodzina patologiczna* , która często pozostaje w stałej kolizji z prawem i moralnością, z powodu kradzieży, rozbojów, uchylaniu się od uczciwej pracy, alkoholizmu i narkomanii. Prawie wszystkie elementy działalności tej rodziny odbiegają od poziomu tych, które reprezentuje rodzina prawidłowo funkcjonująca. Najbardziej charakterystyczną cechą rodziny dysfunkcyjnej jest to, że jest ona fragmentem wielopokoleniowego procesu, porusza się ona w swego rodzaju błędnym kole nie potrafiąc się z niego wydostać opierając się wyłącznie na własnych siłach. Funkcjonowanie takiej rodziny opiera się na trzech najistotniejszych dla niej zasadach: „nie mów, nie ufaj i nie odczuwaj”. Pierwsza nakazuje bezwzględne zachowanie milczenia na temat tego, czego dziecko doświadcza we własnej rodzinie. Druga, wymaga od dziecka, aby nie obdarzało zaufaniem ani członków swojej rodziny, ani nikogo obcego, gdyż ufając naraża się na doznanie krzywdy. Tym samym dziecko stale doświadcza poczucia zagrożenia, czuje się słabe i niepewne. Natomiast trzecia zasada nakazuje dziecku, by nie zagłębiało się w swoje emocje, nie zastanawiało nad tym, co odczuwa, jakie są tego przyczyny i skutki.

#### **IV. RODZINA JAKO ŹRÓDŁO ZASOBÓW**

W procesie pomocowym rodzina postrzegana jest jako źródło zasobów. Praca na zasobach całej rodziny i poszczególnych jej członków stymuluje do korzystania z umiejętności, zdolności i kwalifikacji. Taki rodzaj pracy może stać się podstawą do zmian na lepsze.

Do zasobów systemu rodzinnego można zaliczyć:

- spójność rodziny (zaufanie, lojalność, wzajemny szacunek, wspólne wartości i cele, wzajemne docenianie się, wspieranie, stabilność i poszanowanie indywidualności),
- adaptacyjność (zdolność rodziny do przeciwdziałania przeszkodom),
- umiejętność porozumiewania się (jasność, bezpośredniość przekazywania informacji),
- organizacja rodziny (zgodność, jasność i konsekwencje w zakresie obowiązujących ról i reguł, wspólne przywództwo rodziców, jasne granice rodzinne i pokoleniowe),

- silne więzy (wysoki stopień związania emocjonalnego, pragnienie utrzymania więzi, otwartość w omawianiu problemów, poczucie bliskości członków rodziny, wspólne wykonywanie czynności),
- wytrzymałość rodziny (wewnętrzna trwałość, poczucie celowości działań, otwarcie na nowe doświadczenia, poczucie kontroli nad wydarzeniami, aktywne nastawienie do sytuacji trudnych),
- elastyczność (zdolność do zmian reguł, granic, pełnionych ról w momencie krytyczny wydarzeń lub zmian spowodowanymi cyklami rodziny, gotowość do kompromisu, aktywne uczestnictwo w podejmowaniu decyzji),
- ilość i formy czasu spędzanego przez rodzinę, wymiary wspólnego czasu oraz znaczenie jakie się temu przypisuje,
- zdolność rodzin do wykorzystywania zasobów indywidualnych w życiu codziennym i w sytuacjach trudnych,
- wszelkie dobra materialne rodziny.

Natomiast do zasobów indywidualnych członków rodziny zalicza się między innymi:

- zasoby fizyczne (zdrowie, siła, wytrzymałość),
- zasoby psychologiczne (zdolności intelektualne, inteligencja praktyczna, samoakceptacja),
- zasoby kulturowe (zainteresowania, umiejętności, przekonania, poglądy, wiedza zawodowa),
- zasoby relacyjne ( empatia, otwartość, umiejętność utrzymywania więzi, umiejętność rozwiązywania,
- konfliktów),
- zasoby w kryzysach życiowych i sytuacjach stresowych (zdolność pomocy w kryzysach, umiejętność proszenia o pomoc).

Powyzsza klasyfikacja zasobów rodziny powinna być pomocna w pracy asystenta rodziny. Dostrzegając mocne strony rodziny, a nie tylko jej deficyty, można łatwo stwierdzić, że rodzina taka posiada zasoby, które stają się podstawą do pracy w zakresie zmiany jej funkcjonowania i rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych.



## **V. ROLA ASYSTENTA RODZINY W SYSTEMIE POMOCY**

Rodziny z wieloma problemami, o niskim poziomie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, zwłaszcza gdzie występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej objęte są wsparciem asystenta rodziny. Typowania rodzin do objęcia wsparciem przez asystenta dokonuje pracownik socjalny. Asystent rodziny podejmuje współpracę i udziela rodzinom tym pomocy w zakresie uzgodnionych wspólnie problemów i potrzeb. W zależności od problemów, z jakimi zmagają się rodziny, asystent działa w następujących obszarach:

- wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- pomoc w rozwiązywaniu podstawowych problemów socjalnych,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczo – opiekuńczych,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- wsparcia w zakresie aktywności społecznej.

Asystent rodziny pracuje z całą rodziną. Pomimo, że każda rodzina jest inna i potrzebuje innego postępowania to zwykle asystent rozpoczyna pracę od rozwiązania najistotniejszych problemów socjalnych. Następnie gdy doraźne problemy zostaną zażegnane, a asystent uzyska dobry kontakt i zaufanie rodziny, możliwe jest określenie ich dalszych potrzeb. W pracy z rodziną asystent unika arbitralności, nie używa konfrontacji, nie moralizuje. Kolejny etap pracy z rodziną skoncentrowany jest na wspieraniu i motywowaniu do osiągnięcia celów oraz realizacji zadań. Może tutaj zająć potrzeba pracy nad poprawą relacji małżeńskich, rodzicielskich i siostrzano – braterskich. Może również zająć konieczność spotkania się z każdym z członków rodziny indywidualnie w celu przeanalizowania ich potrzeb oraz chęci zmiany stosunku wobec pozostałych. Dopiero po takim indywidualnym przygotowaniu zaczynają się wspólne sesje małżeńskie czy rodzinne. Poświęcone są one odbudowaniu wzajemnej więzi i porozumienia oraz urealnienia wzajemnych oczekiwań. Następnym etapem jest analiza relacji i problemów wychowawczych z dziećmi. Obejmują one przede wszystkim omawiane problemy z dziećmi, ich zachowania, deficyty, a także umiejętności. Asystent ułatwia rodzicom zrozumienie potrzeb dzieci, problemów i zawiedzionych oczekiwań. Po dokonaniu pierwszych zmian może dopiero pojawić się wiara we własne możliwości oraz energia do dalszego działania zmierzającego do usamodzielniania i satysfakcjonującego

pełnienia ról społecznych. Asystent motywuje do dalszych działań, zmierzających do rozwoju kompetencji lub utrzymywania uzyskanych efektów.

## VI. DIAGNOZA

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcjonalności rodzin została dokonana w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Sączu wg stanu na dzień 30.11.2016 r.

**Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika że z różnorodnych świadczeń skorzystało 642 rodziny.**

Tabela nr 1 .

Najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej w 2016 roku

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Razem	642	2018
Alkoholizm	<u>10</u>	20
Bezdomność	<u>6</u>	6
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych - rodzina wielodzietna	<u>5</u>	29
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	<u>34</u>	119
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	<u>6</u>	17
Bezrobocie	<u>199</u>	629
Brak problemu	<u>26</u>	96
Długotrwała choroba	<u>1</u>	1
Długotrwała lub ciężka choroba	<u>231</u>	582
Inny problem	<u>1</u>	1
Niepełnosprawność	<u>271</u>	649

Potrzeba ochrony macierzyństwa	<u>15</u>	76
Potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi	<u>1</u>	1
Przemoc w rodzinie	<u>2</u>	5
Sytuacja kryzysowa	<u>1</u>	5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	<u>3</u>	3
Ubóstwo	<u>421</u>	1410
Zdarzenie losowe	<u>6</u>	11
brak danych	<u>33</u>	100
długotrwała choroba bezrobocie	<u>1</u>	1
niepełnosprawność	<u>2</u>	2
niepełnosprawność, upośledzenie umysłowe	<u>1</u>	1
niski dochód	<u>1</u>	4
osiągnięcie wieku emerytalnego	<u>1</u>	1
wielodzietność	<u>142</u>	799

Dane statystyczne z roku 2016 wskazują, że najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Sączu jest ubóstwo, niepełnosprawność. Kolejną przyczyną korzystania ze wsparcia pomocy społecznej jest bezrobocie i długotrwała lub ciężka choroba.

**Na podstawie sprawozdania z 2015 roku z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie uzyskano następujące dane, które przedstawiają poniższe tabele.**

Tabela nr 2

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie

<b>Lp.</b>	<b>Zespół Interdyscyplinary</b>	<b>Styczeń - grudzień 2015 r.</b>
1.	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4
2.	Liczba powołanych grup roboczych (jedna NK to jedna grupa)	32
3.	Liczba NK rozpoczętych w 2014 roku - kontynuowanych w 2015 r.	15
4.	Liczba NK założonych w całym 2015 r. - W TYM założonych przez:	32
a)	Pomoc społeczną	0
b)	Policję	32
c)	ochronę zdrowia	0
d)	oświatę	0
e)	Komisję RPA	0
f)	Liczba NK założonych dla kobiet (osób doświadczających przemocy)	30
g)	Liczba NK założonych dla mężczyzn (osób doświadczających przemocy)	2
h)	Liczba NK założonych dla osób starszych (60+)/niepełnosprawnych (osób doświadczających przemocy)	2
i)	Liczba NK założonych dla dzieci (osób doświadczających przemocy)	0
5.	Liczba wszystkich NK zakończonych w 2015 r.	25
6.	Dane liczbowe - Przyczyna zamknięcia procedury	X
a)	Liczba zakończonych NK - ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	25
b)	Liczba zakończonych NK - rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań	0

	Liczba zakończonych w 2015 r. NK - rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań I WSZCZĘTYCH PONOWNIE	0
7.	Liczba zawiadomień złożonych przez OPS do organów ścigania (policja)	0
8.	Liczba zawiadomień złożonych przez OPS do organów ścigania (prokuratura)	0
9.	Liczba RODZIN objętych działaniami Zespołu/grup roboczych	47
10.	Liczba przypadków odebrania dziecka w 2015 r. w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	0
11.	Czy gmina w 2015 r. opracowała diagnozę zjawiska przemocy na obszarze gminy? Tak - 1 Nie - 0 (1.1.2. KPPPwR)	0
12.	Kto opracował diagnozę zjawiska przemocy na terenie gminy?	0
13.	Na podstawie jakich danych została opracowana diagnoza (skąd pozyskiwano informacje)	0

Tabela nr 3.

Prowadzenie poradnictwa interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

<b>Działanie</b>	<b>kto realizuje to zadanie (wyznaczony pracownik, Zespół Interdyscyplinarny, inne osoby, instytucje, organizacje pozarządowe)</b>	<b>Sposób realizacji zadania (Punkt, konsultacje, spotkania, itp.)</b>	<b>Nazwa prowadzonego programu, grupa docelowa programu profilaktycznego</b>	<b>Liczba osób objętych działaniami - poradnictwem, działaniami i zajęciami edukacyjnymi, programami edukacyjnymi, programami psychologiczno-terapeutycznymi</b>	<b>Liczba RODZIN objętych działaniami - poradnictwem, działaniami i zajęciami edukacyjnym, programami edukacyjnym, programami psychologiczno-terapeutycznymi</b>
Programy profilaktyczne	Placówki oświatowe	Spotkania, konkursy	Program profilaktyczny „Postaw na Zdrowie”	358	358

Tabela nr 4.

<b>Poradnictwo świadczone dla osób dotkniętych przemocą</b>	<b>Czy gmina świadczy porad. ofiarom przemocy TAK - 1 NIE - 0</b>	<b>Gdzie świadczone jest porad. (OPS, UG, Punkt, inne miejsce)</b>	<b>Czy porad. świadczone jest przy współpracy z organizacją pozarządową?</b>	<b>Liczba osób, które skorzystały z porad. w 2015 r.</b>	<b>Liczba RODZIN, które skorzystały z porad. w 2015 r.</b>	<b>W TYM: Liczba dzieci, które skorzyst. z porad. w 2015 r.</b>
medyczne	0	X	-	0	0	0
psychologiczne	1	X	nie	29	29	0
prawne	1	X	nie	10	10	0
socjalne	1	-	nie	48	48	0
zawodowe	0	-	-	0	0	0
rodzinne	0	-	-	0	0	0

**Na podstawie sprawozdania za rok 2015 z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Starym Sączu uzyskano następujące informacje:**

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy i prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii, uchwalanego corocznie przez radę gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- podejmowanie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym w zakresie bezpieczeństwa drogowego i nietrzeźwości kierowców przy współudziale Policji,
- zapewnienie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa Punkt Konsultacyjny do Spraw Uzależnień i Przemocy w Rodzinie. Czynny jest trzy razy w tygodniu, gdzie dyżury pełnią pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej, członkowie GKRPA oraz psycholog i prawnik. W Punkcie odbywają się także posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz spotkania grup roboczych z osobami doznającymi i stosującymi przemoc w rodzinie.

W ramach działalności Punktu:

- przyjęto 30 zgłoszeń dot. nadużywania alkoholu,
- do sądu skierowano 9 wniosków o leczenie odwykowe,

- przez biegłych zostało przebadane 9 osób,
- wpłynęły 32 Niebieskie Karty,
- z poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz socjalnego łącznie skorzystało 103 osób.

## **VII. CELE PROGRAMU**

Działania społeczne muszą być ukierunkowane na wspieranie rodziny, ponieważ jej prawidłowe funkcjonowanie, oparte na właściwych relacjach gwarantuje zdrowe społeczeństwo. Ważne jest, aby działania te były zintegrowane, oparte na współpracy wszystkich instytucji i organizacji, działających na rzecz rodziny.

### **CEL GŁÓWNY**

**Wspieranie rodziny w zakresie jej prawidłowego funkcjonowania ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci w rodzinie**

### **CELE SZCZEGÓŁOWE**

- 1. Wzmacnianie rodziny w procesie wychowania i socjalizacji oraz rozwijanie umiejętności opiekuńczo- wychowawczych;**
- 2. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących;**
- 3. Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno- bytowej**

Realizacja programu odbywać się będzie na zasadach współdziałania z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Instytucje działające na terenie Gminy oraz partnerzy w regionie należący do systemu pomocy rodzinie to:



- Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Sączu;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Sączu;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Starym Sączu;
- Punkt Konsultacyjny w Starym Sączu;
- Placówki służby zdrowia na terenie gminy Stary Sącz;
- Szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze na terenie gminy Stary Sącz;
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Starym Sączu;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu;
- Sądecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu;
- Małopolski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Nowym Sączu;
- Komisariat Policji w Starym Sączu;
- Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Sączu;
- Placówka Wsparcia Dziennego – świetlica specjalistyczna w Starym Sączu;
- Zespół Kuratorów przy Sądzie Rejonowym w Nowym Sączu.

## 1. Cel szczegółowy: **Wzmacnianie rodziny w procesie wychowania i socjalizacji oraz rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych**

L.p.	Rodzaj zadania	Realizatorzy- partnerzy	Planowany termin realizacji	Mierniki/ Wskaźniki
1.	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo- wychowawcze wsparcia ze strony asystenta rodziny	PWD, OPS, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
2.	Wzmacnianie świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich	PWD, Instytucje Oświatowe, Służba Zdrowia	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba osób objętych pomocą
3.	Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	PWD, OPS, PCPR, Sąd Rodzinny,	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba dzieci w rodzinie biologicznej, liczba dzieci w pieczy zastępczej
4.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, prawnik	Punkt Konsultacyjny, OPS,	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba osób korzyst. z poradnictwa
5.	Organizowanie czasu wolnego dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia	PWD- świetlica specjalistyczna, Instytucje Oświatowe, Organizacje Pozarządowe	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba dzieci korzyst. ze wsparcia
6.	Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży	PWD- świetlica specjalistyczna, Instytucje Oświatowe, Służba Zdrowia, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna.	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba dzieci korzyst. ze wsparcia
7.	Zapewnienie możliwości uczestniczenia w grupach edukacyjnych, samopomocowych oraz w grupach wsparcia dla rodzin	Instytucje Oświatowe, Organizacje Pozarządowe, PCPR, Punkt Konsultacyjny, OPS	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba osób objętych pomocą, liczba zajęć
8.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży np. korepetycje, zajęcia pozalekcyjne	PWD- świetlica specjalistyczna, Instytucje Oświatowe	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba dzieci objętych pomocą, liczba zajęć
9.	Pomoc w integracji rodziny, wzmocnieniu jej roli i funkcji	PWD, OPS, PCPR	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą
10	Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców	PWD, OPS	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba osób objętych pomocą

## 2. Cel szczegółowy: **Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących**

L.p.	Rodzaj zadania	Realizatorzy- partnerzy	Planowany termin realizacji	Mierniki/ Wskaźniki
1.	<b>Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną</b>	PWD, Zespół Interdyscyplinarny, OPS, Sąd Rodzinny, Instytucje Oświatowe, PCPR, Policja, Służba Zdrowia, GKRPA, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą, Liczba osób objętych pomocą
2.	<b>Pomoc rodzinom dotkniętych uzależnieniami</b>	PWD, GKRPA, OPS, Punkt Konsultacyjny, Sąd Rodzinny, Instytucje Oświatowe, Policja, Służba Zdrowia, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą, liczba osób objętych pomocą
3.	<b>Pomoc rodzinom dotkniętych przemocą</b>	PWD, Zespół Interdyscyplinarny, OPS, Punkt Konsultacyjny, Sąd Rodzinny, Instytucje Oświatowe, Policja, Służba Zdrowia, GKRPA Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą, liczba osób objętych pomocą
4.	<b>Umożliwienie udziału w programach profilaktycznych celem przeciwdziałania ryzykownym zjawiskom</b>	PWD- świetlica specjalistyczna, Instytucje Oświatowe	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba dzieci korzyst. z pomocy
5.	<b>Edukacja, mająca na celu przeciwdziałanie uzależnieniu</b>	PWD, GKRPA, OPS, Punkt Konsultacyjny, Sąd Rodzinny, Instytucje Oświatowe, Policja, Służba Zdrowia,	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba dzieci korzyst. ze wsparcia
6.	<b>Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych</b>	PWD- świetlica specjalistyczna, Instytucje Oświatowe, SOIK, MOPITU	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin korzyst. ze wsparcia
7.	<b>Praca socjalna w zakresie uzależnień</b>	PWD, OPS	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą

**3. Cel szczegółowy: Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno- bytowej**

L.p.	Rodzaj zadania	Realizatorzy- partnerzy	Planowany termin realizacji	Mierniki/ Wskaźniki
1.	Rozeznanie potrzeb socjalno- bytowych rodziny	PWD , OPS	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą
2.	Zapewnianie wsparcia finansowego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej	PWD , OPS	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą
3.	Wsparcie rzeczowe dla rodzin objętych pomocą	PWD, Stowarzyszenie Piękne Anioły, Caritas, Szkolny Wolontariat, Urząd Gminy, Bank Żywności	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą
4.	Organizowanie zbiórek pomocy rzeczowej dla rodzin potrzebujących	PWD	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą
5.	Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych	PWD, OPS	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych z pomocy
6.	Pomoc rodzinom w uzyskaniu dostępu do lokalu socjalnego lub komunalnego	PWD, OPS, Urząd Gminy	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin korzyst. ze wsparcia
7.	Motywowanie członków rodzin do poszukiwania pracy oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych	PWD, PUP, WUP, OPS, Fundacje, Organizacje Pozarządowe	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba osób bezrobotnych
8.	Motywowanie do utrzymywania pracy zarobkowej	PWD, OPS	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba osób objętych pomocą
9.	Pomoc w określeniu predyspozycji zawodowych i wytyczenia ścieżki rozwoju zawodowego	PWD, OPS, PUP, WUP, Fundacje	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba osób objętych pomocą
10.	Podnoszenie umiejętności osób bezrobotnych z zakresu komunikacji, kształtowania aktywnych postaw życiowych	PWD, OPS, PUP, WUP, Fundacje	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba osób objętych pomocą
11.	Zapewnienie infrastruktury i dostępności usług oraz poradnictwa specjalistycznego	PWD, OPS, PUP, WUP, Fundacje	Działanie ciągle w trakcie realizacji programu	Liczba osób objętych pomocą

12.	<b>Doskonalenie form współpracy z instytucjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy rodzinie</b>	PWD, OPS, PCPR, Zespół Interdyscyplinarny, Sąd Rodzinny, Instytucje Oświatowe, Policja, Służba Zdrowia, GKRPA, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą
13.	<b>Stworzenie dzieciom i młodzieży możliwości uczestnictwa w zorganizowanym wypoczynku letnim i zimowych</b>	PWD, OPS	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą
14.	<b>Zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w szkole</b>	PWD, OPS, Instytucje Oświatowe	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą
15.	<b>Realizacja systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży</b>	PWD, OPS	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą
16.	<b>Zdobywanie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego</b>	PWD, OPS	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą
17.	<b>Praca z rodzina w zakresie podnoszenia umiejętności gospodarowania budżetem domowym</b>	PWD, OPS	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba rodzin objętych pomocą
18.	<b>Pedagogizacja w zakresie potrzeby kształcenia rozwoju uzdolnień i zainteresowań dzieci</b>	PWD, OPS	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba osób dorosłych, liczba dzieci
19.	<b>Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych</b>	PWD, OPS, Służba Zdrowia, PCPR, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Działanie ciągłe w trakcie realizacji programu	Liczba dzieci objętych pomocą

## **VIII. ADRESACI PROGRAMU**

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie gminy Stary Sącz, przejawiających problemy opiekuńczo- wychowawcze, a także, które są zagrożone umieszczone w pieczy zastępczej. Program skierowany jest również do rodzin, których dzieci są już umieszczone w pieczy zastępczej, a które chcą współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

## **IX. POZOSTAŁE ZADANIA**

Współpraca gminy z powiatem w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej:

Odbywa się poprzez:

1. Pracę asystenta rodzinnego i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej
  - a) plan pracy z rodziną skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczoneму w pieczy zastępczej;
  - b) udział asystenta rodzinnego w pracach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka (placówce opiekuńczo-wychowawczej).
2. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. (średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka). Współfinansowanie wynosi:
  - a) w pierwszym roku – 10%
  - b) w drugim roku – 30%
  - c) od 3-go roku – 50%

## **X. REZULTATY PROGRAMU**

1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców;
2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny;
3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży;
4. Ukształtowanie pozytywnego wizerunku rodziny, wzmocnienie jej roli i funkcji;
5. Zmiana postaw w rodzinach zagrożonych zachowaniami ryzykownymi;

6. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi;
7. Przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej przez dzieci i młodzież;
8. Podniesienie stanu bezpieczeństwa w rodzinie;
9. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych;
10. Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego rodziny oraz jej członków;
11. Podniesienie kwalifikacji zawodowych, podejmowanie pracy;
12. Wzmocnienie współpracy instytucjonalnej na rzecz rodziny.
13. Wzrost świadomości społecznej ukierunkowanej na prawidłowe funkcjonowanie dziecka i rodziny;
14. Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej;
15. Powrót do rodziny biologicznej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

## **XI. EWALUACJA PROGRAMU**

Program będzie koordynowany przez Placówkę Wsparcia Dziennego w Starym Sączu. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Ewaluacja Programu będzie przebiegała poprzez zbieranie, analizę i interpretację danych. Wskaźnikami będą:

- Liczba rodzin objętych pomocą asystenta;
- Liczba dzieci objętych pomocą w rodzinie asystenta;
- Liczba dzieci biorących udział w zorganizowanym przez Placówkę Wsparcia Dziennego w Starym Sączu wypoczynku letnim i zimowym;
- Liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa;
- Liczba instytucji organizujących wsparcie dla rodziny;
- Liczba dzieci przekazanych do pieczy zastępczej w danym roku;
- Liczba dzieci przywróconych do rodziny biologicznej w danym roku;

- Liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie;
- Liczba odnotowanych sprawców przemocy;
- Liczba założonych Niebieskich Kart;
- Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora sądowego;
- Liczba osób uczestniczących w terapii dla sprawcy i ofiar przemocy;
- Udział rodzin w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje;
- Liczba osób, które podjęły zatrudnienie;
- Liczba rodzin, które otrzymały wsparcie finansowe lub rzeczowe;
- Liczba dzieci, korzystających z dożywiania w szkole;
- Liczba rodzin, u których nastąpiła poprawa warunków bytowych;
- Liczba dzieci objętych terapią psychologiczno- pedagogiczną;
- Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach w Placówce Wsparcia Dziennego;
- Liczba osób, uczestniczących w grupach edukacyjnych, samopomocowych oraz grupach wsparcia dla rodzin;

## **XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU**

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie w ramach środków:

1. Budżetu gminy Stary Sącz;
2. Budżetu państwa;
3. Środki pozabudżetowe (projekty, programy, granty).

## **XIII. SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU**

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz składa Radzie Miasta roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

**Ewa Zielińska**